

L'estat aliè

Vicenç
Villatoro

Escriptor

En un revolt de la carretera entre Matadepera i Castellar algú va fer fa uns anys una pintada molt visible on posava "Independència". Va venir després algú altre, se suposa que adversari ideològic del primer, que va voler fer una contrapintada i va esborrar les dues primeres lletres de la pintada primigènia. Ha quedat llavors enmig de la carretera una curiosa pintada que demana visiblement i ostentosament "Dependència". Francament, queda estrany. Això que algú demani a crits en les parets ser, esdevenir o mantenir-se dependent és com a mínim exòtic. Gairebé tan exòtic com aquella secció local de Ciutadans a Catalunya que va reivindicar amb entusiasme, en la darrera campanya electoral, el boicot als productes catalans. No hi ha gaires països al món on la gent o una part de la gent reivindiqui amb aquesta alegria poder ser dependents i autoboicotejar-se i autoperjudicar-se econòmicament. Ben bé, som un país estrany.

Ara, des de fa un temps, s'ha posat de moda a Catalunya reivindicar un estat propi. Em sembla bé, i la gent ho ha entès. Quin seria el contrari de l'estat propi? Doncs probablement l'estat aliè. Què deuen voler els qui es posen frenètics quan senten dir que Catalunya vol un estat propi? Doncs probablement un estat aliè. No deixa de ser estranya, la reivindicació. De natural, quan els espanyolistes de dins i fora de Catalunya s'enfronten a la reivindicació d'un estat propi –com a sinònim d'independència– la seva resposta hauria de ser que Catalunya ja en té un, d'estat propi, i que es diu Espanya. De la mateixa manera que contra la demanda d'independència, el natural no és demanar dependència, sinó dir precisament que dins d'Espanya Catalunya no és depen-

dent de les decisions alienes, sinó que és copartícip de les decisions. Que volguessin convèncer els catalans que ja en tenen un d'estat que defensa els seus interessos, la seva identitat, la seva cultura, la seva llengua, el seu benestar. Espanya. I que en aquest estat, hi manen com a catalans tant com hi manen tota la resta de ciutadans. Aquesta seria la resposta lògica. No pas demanar dependència o defensar la bondat de tenir un estat aliè.

Si aquesta és la resposta natural, perquè no la fan? Per què no s'ha sentit ni una sola veu disposada a convèncer Catalunya i els catalans que Espanya és eficient en la defensa dels seus interessos, del seu benestar, de la seva identitat? Per què totes les respostes han estat d'amenaça? Per què en comptes de demostrar-nos la bondat i l'amor del matrimoni l'únic discurs ha estat recordar que no tenim dret legal a separar-nos i amenaçar-nos de no pagar la pensió i fer-nos la vida impossible si marxem, condemnats per ells mateixos a les tenebres exteriors? Doncs probablement perquè això que Espanya és l'estat propi dels catalans costa molt de demostrar i de defensar. Espanya va decidir ja fa tres-cents anys que no volia ser l'estat propi dels catalans, sinó en tot cas l'estat propietari de Catalunya. Lingüísticament, culturalment, va deci-

EL TEMPS

dir que era l'estat del castellà, com França és l'estat del francès i no com Suïssa és l'estat de quatre llengües. Políticament, ha mantingut els catalans –sobretot els qui defensaven aquesta identitat cultural i nacional pròpia, encara que fos dins d'Espanya– allunyats del poder polític i de la capacitat de decisió. Econòmicament, ha dissenyat un mapa d'infraestructures i un sistema de redistribució de les rendes que apostava obertament per la capitalitat de Madrid, en tots els camps. Espanya no ha volgut ser l'estat propi dels catalans. I al meu parer, tampoc dels valencians i dels balears, que podrien repetir fil per randa tots aquests retrets.

Deia abans que el contrari d'estat propi és estat aliè. Hi ha encara un altre antònim més potent: estat contrari. Espanya ha volgut ser, i no tenia cap obligació de ser-ho, l'estat contrari als interessos, la identitat o el benestar dels catalans. No és que no hi hagi jugat a favor, hi ha jugat en contra. I curiosament en una campanya electoral com la catalana, on figura que es tractava de demostrar que l'estat ens anava a favor, per evitar la temptació de deixar-lo, s'ha fet servir l'estat contra l'expressió de la lliure voluntat dels catalans, s'ha interferit en el procés electoral. Això és molt greu. Però no molt nou. Ha passat moltes vegades: no és que l'estat fos un àrbitre parcial, és que era un jugador de l'equip contrari. Si algú hagués anat a les eleccions amb la idea que l'estat espanyol pot canviar i esdevenir l'estat dels catalans, d'una manera sincera i efectiva, protegint els seus interessos i la seva identitat, hauríem discutit, li hauríem dit que feia tard, li hauríem explicat per què no ens ho acabem de creure, però hauria semblat una argumentació comprensible, raonable. Quan l'argument és l'amenaça i la confrontació, ens trobem amb la reedició d'aquella pintada incomprendible de la carretera de Matadepera a Castellar, on s'exigeix fermament, enèrgicament, Dependència.

“Espanya va decidir ja fa tres-cents anys que no volia ser l'estat propi dels catalans, sinó en tot cas, l'estat propietari de Catalunya”